

Черняк Вікторія,
студентка 4 курсу
ННІ філології та журналістики.
Науковий керівник: **В. М. Мойсієнко,**
доктор філологічних наук, професор

ВІДОБРАЖЕННЯ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ МОВНИХ ВЗАМОВПЛИВІВ НА НАДМОГИЛЬНИХ НАПИСАХ (НА ПРИКЛАДІ КЛАДОВИЩА СЕЛА НОВОГО ЗАВОДУ ЧЕРВОНОАРМІЙСЬКОГО РАЙОНУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

У статті проаналізовано орфографічні та фонетичні особливості польськомовних надмогильних написів католицького кладовища в Новому заводі.

Значний науковий інтерес викликає історична доля й життя однієї з чисельних національних меншин України – поляків. Їх тут за даними перепису населення 2001 року проживає 144 100 чоловік [2], зокрема, в Житомирській області – 49 000. Це один з найдавніших етносів України, який оселився тут ще з часів правління Ярослава Мудрого (XI ст.) [3, с. 125].

Проживаючи на українських землях, польський народ намагався зберегти свою мову, культуру та звичаї. Вживання польської мови у побуті, навчання нею дітей, відвідування літургій польською мовою а також виконання надгробних написів польською мовою – все це робилося з метою збереження національної самобутності.

Дослідження особливостей польської мови в умовах іншомовного оточення (передовсім українського) має велике значення, по-перше, як факт функціонування польської мови за межами материкової Польщі, по-друге, як фактор українсько-польських мовних контактів. Сліди таких контактів увіковічені зокрема на надгробних написах. З огляду на це викликає зацікавленість надгробна епіграфіка.

Під надгробною епіграфікою розуміємо написи на твердих матеріалах: камені, кераміці, дереві, на металевих, кістяних та ін. предметах [4]. Вона є віддзеркаленням релігійних, культурних та мистецьких традицій та звичаїв польського народу.

Об'єктом наукового дослідження є надмогильні написи польською мовою, **предметом** – орфографічні та фонетичні особливості польськомовних надгробних написів.

Робота виконана на матеріалі надгробних написів, зібраному у місцевості Житомирської області: селі Новому Заводі (Червоноармійський район).

Основою дослідження були:

- польові дослідження (збір написів з могил, в тому числі: дат, імен, прізвищ та ін. написів, їх фотофіксація, що дозволила отримати точне зображення поховань);
- бесіди з поляками, які проживають у Новому Заводі.

На основі зібраного матеріалу був укладений банк даних та картотека.

Теоретично-методологічну основу статті становлять праці Кристини Сирніцької, Фелікса Чижевського, Ольги Макарової, Ірени Маринякової, Івони Цехош-Фельчик та Ядвіги Козловської-Доди.

Село Новий Завод знаходиться в Червоноармійському районі на відстані 40 кілометрів від Житомира. Топонім Новий Завод вмотивований освоєнням жителями нового ремесла – переробки деревини (у перекладі з польської «*zawód*» – професія). Хоча нерідко ця назва розумілася як нова фабрика, новий завод.

У кожному польському селі був католицький осередок – костел. Освячення костелу в Новому Заводі відбулося в 1906 році [1, с. 32]. Неподалік від костелу знаходиться кладовище, що існує приблизно з середини XIX століття. Користувались територією кладовища не тільки жителі Нового Заводу, а й люди з сусідніх сіл, оскільки поряд місць, призначених для поховання не було [1, с. 32].

Інвентаризовано на кладовищі 67 могил з інскрипціями польською мовою. Найстаріший напис датується 1878 роком, найновіший – 2013.

Епіграфії на Новозаводському цвинтарі загалом відображають нормативну польську мову, проте україномовне оточення нерідко позначається на таких написах.

Зміст надгробних написів.

Надгробні інскрипції містять в собі основну інформацію про померлого: ім'я, прізвище (рідко по батькові), дати (народження і смерті) та епітафію. Починається напис аббревіатурою S. † P., що означає *świętej pamięci* та перекладається як святій пам'яті. Напис P. † S. занотовано тільки на одному пам'ятнику.

У більшості написів після імені часто виступає дата народження та смерті. Спочатку день, місяць, потім рік, наприклад: ... *n. 1868 r. / u. 15-IV-1936 r* (9)¹; ... *19 ¹⁷/_{IV} 08 19 ²⁸/_V 67* (11); ... *15.05.1926 ÷ 19.06.2003* (14); ... *Ur. 18 25/IV 89 r. Um. 19 24/XII 55 r* (66). Ми відзначили випадки, коли зафіксовано тільки рік народження та смерті: *JAN / ROZBICKI / 1874 – 1960*

---

¹ В дужках вказано порядковий номер в реєстраційному списку інскрипцій Нового Заводу (додаток А)

(36); *LECH WERONIKA / C. LUDWIKA / 1914 – 1984* (3); *Marija / Wydra / 1886 – 1986* (12). В деяких написах вказано скільки років прожив померлий: ... *Żyła Lat 27 / zm. 27.05.2008* (22); ... *umarł 6 stycznia 1948 / ... Żył lat 82* (27); ... *Um. 17 Stycznia 1917 r. / żyła lat 32* (49); ... *żyła lat 62 / zmarła 26 czerwca 1915 r.* (50). Ми звернули увагу на те, що числівник на позначення років життя знаходиться після іменника, а не навпаки: *Żył lat 45* (57); *żyła lat 32* (49). Тільки на одній надгробній інскрипції числівник стоїть перед іменником: *mała 20 (...)* (56). Цей напис можна пояснити впливом української мови на польську.

Деякі надгробні написи мають тільки дату смерті померлого, без дати народження, наприклад: *8 g 1921 r.* (58); *FRANCISZEK 1889 r. / MARYIA 1880 r. / DOMINIKA 1912 r.* (51).

На католицькому цвинтарі Нового Заводу 4 написи не містять ні дати народження, ні дати смерті: *Tu Spoczywa / Turowska / KaroLina / Prosi o / Aniom / Panski* (30) (літера *m* вживається автором на позначення літери *n*); *Tu spoczywa / Turowski / StanisLaw / Prosi o / Aniom / Panski* (31); *KUZMINSKI* (40); *Kuzminski / Jan / s. Jósefa* (41).

Після дат (народження та смерті) міститься прохання про молитву від імені родичів померлого або ж від самого померлого. На кладовищі Нового Завода зустрічаються епітафії: *Wieczny odpoczynek / racz mu dać , Panie* (1991; 1); *Proszą zdrowaś Maryja* (1917; 2)²; *PROSI O MODLITWĘ* (1984; 3); *za jego dusze o Zdrowaś Marya przechodnia proszą* (1908; 4); *Królestwem niebieskim obdarz ją Panie!* (1997; 5); *Prosi o Anioł Panski* (1951; 18); *Proszą o Anioł Pański* (1917; 23); *Wola twoja święty P. niech / zbawieniem / Jej się stanie* (1967; 37); *Prosi o wspomnienie do Boga* (1878; 57); *Weczny pokuj Wam* (1955; 66).

Напис латинською виступає тільки один раз: *Ave Maria*, що в перекладі означає – Радуйся, Маріє. Це назва молитви у християнстві. Цю молитву також називають ангельським привітанням, її перша частина складається із привітання Архангела Гавриїла, сказаного ним Пресвятій Діві Марії під час Благовіщення [5].

Тільки в трьох надгробних написах вказано осіб, які встановлювали пам'ятник: *ot R. Bagi(...)*ch (66); *Od curki Karoliny* (2), *kochanemu Ojcu / wdzięczni syn i córki* (4).

Безсумнівно, що українськомовне оточення не могло не позначитися як на власне польській мові місцевих жителів, так і на написах на могилах. Ми виявили такі відхилення від сучасної польської мовної норми, спричинені українськомовним впливом.

Графічні та орфографічні особливості відхилення:

1. Відсутність діакритичних знаків:

---

² В дужках вказано рік смерті та порядковий номер в реєстраційному списку інскрипцій Нового Заводу (додаток А)

- відсутність риски «крески» над «i» (19 випадків): *Kluczynski* (1919; 2); *Wohunska* (1968; 33); *Aniol Panski* (1989; 35); *Kuzminski* (–; 41); *Baszynska* (1921; 58) та ін.;
  - відсутність риски «крески» над «ś» (35 випадків) *Myslińska* (1947; 24), *święty* (1967; 37), *S. † P.* (у всіх скороченнях відсутня креска над S (Święty)) та ін.;
  - відсутність крапки над «ż» (6 випадків): *Bożyska* (–; 7); *Niemierzycka* (1989; 35) та ін.;
  - відсутність хвостика (ogonka) у носового *ę* (1 випадок): *za jego duszę* (1908; 4).
2. Вживання великих та малих літер (10 випадків), наприклад: *KarL KuLesza* (1999; 10), *AnioŁ* (1920; 15), *MarceLina* (1921; 58), *WłAdYSłAW* (1958; 65) та ін..
3. Помилки в уживанні літер:
- зайва літера (6 випадків): *zmarłd* (1878; 57); *Siedlieceka* (–; 56); *Pioter* (1955; 66); *Petrunełja* (1947; 20) (замість *Petronela*. Графічна помилка виникла під впливом української мови: Петрунелія) та ін.;
  - пропуск літери (7 випадків): *Gabrel* (1948; 19); *Kazimira* (1976; 39); *Wicenty* (–; 51); *mąla* (замість *miała*. Графічна помилка виникла під впливом української мови: мала) (–; 56); *weczny* (1955; 66) та ін.;
  - неправильний порядок літер (1 випадок): *Myśliński* (2011; 43).
4. Правопис графем: *ó // u: cūrki – cōrki, Jużefa – JÓZEFA, pokuj – Pokój*.
5. М'який приголосний *l* у ряді написів передається через звукосполучення *li, lj*: *EMILIA, Rafalina, Karolina, Siedlieceka* та ін.
6. Вживання поряд польської графіки та кирилиці:
- pol. *H – cyr. N*: *STAHISLAWOWHA* (1979; 7).
7. Приголосний *j* після голосного позначається *i* : *maia* (1908; 4).
8. Неправильне вживання графем:
- *l – ł* (6 випадків): *Węglowski* (1908; 4); *żyła* (1917; 49); *zwłoki* (1917; 49). У словах *Stanisław* (–; 31); *LUDMILA* (1950; 26), *STAHISLAWOWHA* (1979; 7) на позначення графеми *ł* використовували графему *L*. Можливо, автор цього напису вважав, що графічне позначення літери *ł* саме таке.
  - *v – w* (3 випадки): *Evelina* (2005; 43); *Karloyna* (2013; 45); *czeryca* (1878; 57).
10. Запис гіперпоправний (1 випадок): *łat* (1917; 49).
11. Пропуск пробілу (1 випадок): *11 Grudnia1908 r.* (4).

Фонетичні відхилення:

1. Вплив фонетики української (рідше російської) мов, що виявляється у використанні звуків української та російської мов: *Paubina* (1968; 33); *Ihnat* (1951;18).
2. Відсутність позначення назальності *q*, *ę* в кінці складу (3 випадки): *przechodnia prosza* (1908; 4); *za jego dusze* (1908; 4); *Proszo* (1937; 63), розкладу носових голосних (*ę* – *en*, *q* – *om*): *duszom* (–; 67), *WENGLOSKA* (–; 67).
3. Спрощення в прізвищах групи приголосних *-wsk-* на *-sk-* (2 випадки): *Doroski* (–; 67); *WENGLOSKA* (–; 67).
4. Занотовано один раз глухий приголосний *t* замість дзвінкого *d* в прийменнику *od*: *ot R. Bagi(...)ch* (1955; 66). Це є впливом російської мови на польську.

Антропоніми в надгробних написах

Більшість польських антропонімів написані за польським зразком «ім'я + прізвище»: *Florian Niemierzycki* (1985; 25); *Cezari Polikowski* (1929; 28); *Leonarda Baszyńska* (1990; 29). Проте зустрічаються і такі, що побудовані за моделлю «прізвище + ім'я», що характерно для української та російської мов. Таких написів зафіксовано 40: *Niemierzycki FLorian* (1985; 42); *Kuzminska MarceLina* (1971; 64); *Rozbicki Dominik* (1983; 52). По батькові з'являється тільки в структурі «прізвище + ім'я» (4 випадки): *Bozycka Józefa STAHISLAWOWHA* (1979; 7); *Gorbacki Piotr Iwanowicz* (1966; 39); *Gonsecka Genefa Karlovna* (2013; 45).

Достатньо часто нами відзначено фіксацію імені батька (інколи також імені матері), що цілком у рідчизні польської традиції. Таких написів зафіксовано в Новому Заводі 9, наприклад: *Turowski Ernest syn Józefa i Józefy* (1991; 1); *Lech Weronika c. Ludwika* (1985; 3); *Todor Krasowski s. Wicentego* (1936; 9) та ін. Характерною для польської мови є також форма жіночих прізвищ з зазначенням дому чи роду, з якого вони походять: *Jadwiga Turowska z domu Łagowska* (1997; 5); *Cuzowska EmiLia z Turowskich* (1976; 34); *zwłoki Pawliny z Baszynskich Didkowskiej* (1917; 49); *Kuzminska Marcelina z Turowskich* (1971; 64). Тільки один запис підкреслює цивільний стан померлої: *Panna JUZEFA Siedliecka* (–; 56).

Характерними для польської культури є подвійні прізвища, але на кладовищі в Новому Заводі ми їх не виявили.

Всі польськомовні прізвища мають характерні для національного польського антропонімікону закінчення *-i* для чоловічого роду: *Ernest Turowski* (1991; 1); *Feliks Węglowski* (1908; 4); *Boleslaw Sobiecki* (1967; 11) та *-a* для жіночого роду: *Maryja Rozbicka* (1976; 44); *Turowska KaroLina* (–; 30); *Juzefa Siedliecka* (–; 56). Відсутні закінчення *-ij* (для

чоловічих імен), *-aja* (для жіночих імен), *-ije / -ija* (для множини), що виникають під впливом української мови.

В аналізованому матеріалі найчастіше виступають такі чоловічі імена: *Jan* (5)³; *Józef* (3, з них 1 раз з записом *Jósef*); *Pioter* (3, з них 1 раз з записом *PIETR*); *Stanislaw* (2); *Karl* (2); *Gabrel* (2, з них 1 раз з записом *GABRYEL*); *Franciszek* (2); *Florian* (2); *Wincenty* (2, з них 1 раз з записом *WICENTY*). Один раз зустрічаються такі імена: *Ernest*, *Rafał*, *FELIKS*, *Todor*, *Franc*, *Dominik*, *ALEKSANDR*, *Eliasz*, *Cezari*, *Zygmunt*, *KAZIMIERZ*, *LUDWIK*. Ці імена є типовими в польській мові [8].

Зустрічаються поодинокі випадки уживання імен, які не властиві польській мові загалом, наприклад, *WITALIJ*, або варіантів імен: *Ihnat*, *Deoniz*.

Серед жіночих імен найчастіше вживаються такі імена: *JÓZEFA* (3); *Marija* (3, з них 1 раз з записом *MARYJA* та записом *MARYIA*); *EMILIA* (3, з них 1 раз з записом *EmiLIJA*); *Karolina* (2); *JADWIGA* (2); *Franciszka* (2); *Aleksandra* (2); *Genowefa* (3, з них 1 раз з написом *Genefa* та одне зменшено-пестливе *Genia*); *PAWLINA* (3, з них 1 раз з написом *Paulina*); *MARCELINA* (2). Занотовано також імена, що вживаються один раз, наприклад: *WERONIKA*, *ZOFIA*, *ADELA*, *Petrunełja*, *Rozalija*, *BARBARA*, *Leonarda*, *Antonina*, *KAZIMIRA*, *LEOKADIJA*, *OLGA*, *DOMINIKA*, *Klementyna*, *ANNA* [8].

Тривале проживання поляків поміж українцями знайшло відображення в мові. Усі мешканці Нового Завода володіють, крім рідної польської, державною українською, а також поширеною в Україні російською. Таке мовне різноманіття не могло не позначитися як на мовленні новозаводців, так і на письмі. Аналіз епіграфій на Новозаводському цвинтарі показав такі тенденції:

- переважна більшість написів відповідає нормам сучасної польської мови;
- вплив української мови помітний, передовсім, у графічних особливостях, рідше – в антропонімічних.

---

³ в дужках подано кількість разів вживання імені

ЛІТЕРАТУРА

1. ДАЖО, ф.170, оп. 1, спр. 52, аркуш 32.
2. Державний комітет статистики України: всеукраїнський перепис населення 2001 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://2001.ukrcensus.gov.ua/results/general/nationality>
3. Полонська-Василенко Н. Історія України. У 2 т. Т. 1. До середини XVII століття. – 3-тє вид. – К.: Либідь, 1995. – С. 125.
4. Скрижинська М.В., Котляр М.Ф. Енциклопедія українознавства: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.histans.com/index.php?termin=Epigrafika>
5. Федоровская Е.В. «AVE MARIA»: католическая молитва к Богородице в светской музыке: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.xn----7sbbtqha7begew9a9jh.xn--p1ai/znamenskie_chteniy/2010/pdf/2/2_15.pdf
6. Czyżewski Feliks Antroponimia pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego w świetle inskrypcji nagrobnych. Część 1. Słownik nazwisk. – Lublin: Polihymnia, 2013. – 160 s.
7. Makarowa O. Język inskrypcji nagrobnych polskiego cmentarza w Żytomierzu // Język polski dawnych Kresów Wschodnich. – Warszawa, 2012. – Т. 5. – S. 219-225.
8. Księga imion: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ksiegaimion.com>
9. Syrnicka K. Polska epigrafika nagrobna na Wileńszczyźnie. Tradycja i współczesność. – Wilno-Lublin: Fundacja Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. Tadeusza Goniewicza, 2001. – 325 s.

Реєстр польськомовних надгробних написів на кладовищі села Новий Завод
Червоноармійського району Житомирської області

1. TUROWSKI / Ernest / syn Józefa i Józefy / ojciec kapłana / 10.II. 1910 – 14. I. 1991 / Wieczny odpoczynek / racz mu dać , Panie //
2. Tu spoczywają / rodzicy / KLIUCZYNSKI / Rafał 1863 – 1919 / Feliksa 1869 – 1919 / Od curki Karoliny / Proszą zdrowaś / Maryja //
3. TU SPOCZYWA / LECH WERONIKA / C. LUDWIKA / 1914 – 1984 / PROSI O MODLITWĘ // Od dołu napis cyrylicą: Лех В. Л. / 1914 – 1985 //
4. S. † P / FELIKS / WĘGŁOWSKI / zm. 11 Grudnia 1908 r. / ur. 26 maia / kochanemu Ojcu / wdzięczni syn i córki / za jego dusze o Zdrowa 3 Marya / przechodnia proszą //
5. Tu spoczywa / JADWIGA TUROWSKA / z domu ŁAGOWSKA / matka kapłana / ur. 15. 10. 1912 – zm. 07. 09. 1997 / Królestwem niebieskim / obdarz ją Panie! //
6. S. † P. / WITALIJ / SŁOWIŃSKI⁴ / 1868 – 1920 / Prosi o Anioł Pański //
7. BOZYCKA / JÓZEFA / STAHISŁAWOWHA / (potem dwie kreski: jedna więkrza, druga – mniejsza) 18 – 95 – 19 $\frac{3}{XII}$ 79 (kreska, kropka, kreska) //
8. FRANCISZKA / WĘGŁOWSKA / 02. 02. 1892 – / 27. 12. 1982 //
9. S. † P / Todor / Krasowski / s. Wicentego / n. 1868 r. / u. 15-IV-1936 r / wieczny odpoczynek racz / mu dać / Panie //
10. KarŁ KuLesza / 23. 03. 1909 – 07. 01. 1999 //
11. S. † P. BOLESŁAW / SOBECKI // 19 $\frac{17}{IV}$ 08 19 $\frac{28}{V}$ 67 //
12. Marija / Wydra / 1886 – 1986 //
13. Jan KuLesza / 1884 – 1926 //
14. POPLAWSKA / ZOFIA / PIETROWNA / * / 15.05.1926 ÷ 19.06.2003. //
15. S. † P. / EMILIA / SŁOWIŃSKA / 1878 - 1920 / Prosi o Anioł Pański //
16. S. † P. / Tu spoczywa / Niemierzycka / Aleksandra / 1914 – 1989 //
17. † / Tu spoczywa / LECH ADELA / C. ALEKSANDRA / 1895 – 1949 / PROSI O MODLITWĘ //
18. S † P. / sinicki / Ihnat syn Franciszka / 1867 – 1951 / Prosi o Anioł Panski //
19. S † P / sinicki / Gabrel syn Ihnata / 1930 – 1948 / Prosi o Anioł Panski //
20. S † P / sinicka / Petrunelja cr. Gabrela / 1888 – 1947 / Prosi o Anioł Panski //
21. S † P / SZEMET / Rozalija cur. Franciszka / 1875 – 1936 / Prosi o Anioł Panski //
22. S P / Paulina / Sawicka / Żyła Lat 27 / zm. 27.05.2008 / Jezu (...) Tobie. //
23. S. † P. / Tu spoczywają / SŁOWIŃCY / Eliasz / żył lat 84 / Franciszka / żyła lat 74 / zmarli 1917 r. / Proszą o Anioł / Pański //
24. S. † P. / BARBARA / MYSLIŃSKA / 1872 - 1947 / PROSI O ANIOŁ PAŃSKI //
25. S. † P. / Tu spoczywa / FLORIAN / NIEMIERŻYCKI / 19 $\frac{30}{IV}$ 09 – 19 $\frac{3}{I}$ 85 / Prosi o Anioł Pański //

⁴ -Ń позначає літеру ń не з вертикальною, а з горизонтальною рисою

26. S. † P. / LUDMILA / MYSLIŃSKA / V. 1950 - X. 1950 //
27. S. † P. / Burawski Jan / umarł 6 stycznia 1948 / Żył lat 82 . //
28. S. P. / Cezari / POLIKOWSKI / żył lat 33 / um. 28 mar. 1929 r. / Prosi o Anioł Panski. //
29. S. † P. / *Leonarda Baszyńska* / ur. 19⁶_{XI}03 – zm. 19²⁷_{VIII}90 //
30. S. † P. / Tu Spoczywa / Turowska / Karolina / Prosi o / Anioł / Panski //
31. S. † P. / Tu spoczywa / Turowski / Stanisław / Prosi o / Anioł / Panski //
32. Od frontu: S. † P. / Genowefa / Myślińska / 19⁸_{IV}05 19²⁷_X93 / Prosi o Anioł / Pański // Z tyłu:
Ave Maria
33. † / *Pawłina / Wołoska* / ur. 1885 um. 1968 //
34. S. † P. / Tu spoczywa / Cuzowska / Emilia / z Turowskich / 1900 - 1976 / Prosi o / Anioł Panski //
35. S. † P. / Tu spoczywa / Niemierzycka / Aleksandra / 1914 – 1989 / Prosi o Anioł Panski //
36. JAN / ROZBICKI / 1874 – 1960 //
37. S. † P. / Antonina / Krasowska / n. 1889 r. / u. 19-17-1967 r. / Wola twoja / święty P. niech / zbawieniem / Jej się stanie //
38. Jech⁵ Jan / 1893 – 1970 / Pokój jego duszy //
39. P. † S. / GORBACKI / PIOTR / IWANOWICZ / 15. 06. 1875 – 29. 08. 1966 / KAZIMIRA / FRANCOWNA / 30. 01. 1894 – 26. 07. 1976 //
40. KUZMINSKI //
41. Kuzminski / Jan⁶ / s. Jósefa //
42. S. † P. / Tu spoczywa / Niemierzycki / Florian / 19³⁰_{IV}09 – 19³_I85 / Prosi o / Anioł Panski //
43. Evelina / Myślińska / 21. 09. 1922 – 10. 09. 2005 / Zygmunt / Myśliński / 18. 07. 1922 – 27. 05. 2011 //
44. MARYJA / ROZBICKA / 1882 – 1976 //
45. GONSECKA / Genefa / Karlovna / 18. 02. 1932 – 13. 06. 2013 //
46. S. † P. / LEOKADIJA / SŁOWIŃSKA / 7. 09. 1911 – 1. 04. 1997 / Prosi o Anioł Pański //
47. S. † P. / OLGA / SŁOWIŃSKA / 1904 – 1931 / Prosi o Anioł Pański //
48. Tu spoczywa / KAZIMIERZ ŁAGOWSKI / ur. 13. 11. 1931 – zm. 15. 09. 2001 / Prosi o modlitwę //
49. S. † P. / Tu spoczywają zwłoki / PAWLINY z BASZYNSKICH / DIDKOWSKIEJ / Um. 17 Stycznia 1917 r. / żyła lat 32 / SPOKÓJ JEJ ZACN(...)J DUSZY //
50. S. † P. / Aniela / WONSOWICZ / żyła lat 62 / zmarła 26 czerwca 1915 r. / Pokój Jej duszy. //
51. RODZINA TRYB (...) / FRANCISZEK 1889 r. / MARYIA 1880 r. / DOMINIKA 1912 r. / WICENTY (...) / JADWIGA (...) / JUZEF (...) / ZMARLI (...) //
52. S. † P. / Rozbicki / Dominik / 1907 – 1983 //
53. Tu spoczywa / (...) KOZŁO (...) //
54. † / Wincenty / ŁOZINSKI / żył lat 26 / um. 4 maja 1912 r. / Pokój jego duszy //
55. † / Słowinska / Wicent (...) //

⁵ Jech – в цьому слові L перевернуте вправо

⁶ Над словами Jan i Jósefa в літерах J написані зверху крапки

56. Panna / JUZEFA / Siedliecka / Umarła 19 (...) / 28 gr mała 20 (...) //
57. GABRYEL / TETERA / Żył lat 45 / Zmarł 29-Czerwca / 1878 r. / Prosi o wspomnienie / do Boga //
58. † / Tu spoczywa / Marcelina / Baszyńska / żył żył zma / 8 g 1921 r. //
59. Lech / EmiliJA //
60. Tutaj s (...) Bozi /
61. S. † P. / Tu spoczywa / Klementyna Burawska / Um. 2 (...) 1946 r. 7 (...) //
62. Beni / HCKN-Ń / T – Y //
63. Зели / HCKAJA / Д – N //
64. Kuzminska / MARCELINA // (od dołu) S. † P. / Tu spoczywa / Kuzminska / Marcelina / z Turowskich / 1898 – 1971 / Prosi o / Anioł Panski //
65. † / KRASOWSKI / WładYSŁAW / N.n. 3-11-1885r / u15-9-1958 r //
66. Doroski Piotr / Ur. 18 $\frac{25}{IV}$ 89 r. Um. 19 $\frac{24}{XII}$ 55 r./ Weczny pokuj Wam / ot R. Bagi(...)ch //
- † / Tutaj spoiw(...) w Bozi / (...)siostry / (...)enka żyła 19 um. 192(...) / Genia żyła 18 um. 199(...) / / Dzieci s(...)roskanych / i rodziców / PETROWSKI / i Babcia ANNA WENGŁOSKA / Pokój ich duszom najdroższym. //